

15. Zvezek XVI. Zbirka slovenskih napevov, ubranih za čvetero ali petero moških glasov. 1885.
16. Zvezek XVII. Slovenski napevi za čvetero in petero glasov, zložil A. Nedvčd. 1. Oblakom. 2. Na goro. 3. Nazaj v planinski raj. 1887.
17. Zvezek XVIII. Slovenski napevi za čvetero in petero glasov, zložil A. Nedvčd. 1. Ah, ni li zemljica krasna? 2. Domovina. 3. Naše gore. 1887.
18. Lavorika. I. del. 4 zvezki za 1. in 2. tenor, 1. in 2. bas.
19. Lavorika. II. del. 4 zvezki za 1. in 2. tenor, 1. in 2. bas.
20. Zdihljeji k Mariji Devici, naši ljubi gospej presvetega srca. Zapisal Janez Volčič, vglasbil o. Aug. Hribar. 1875.
21. Oče, pojdite domu! Vglasbil za moški zbor in bariton-solo o. Ang. Hribar. 1876.
22. Moje sanje. Romanca za gosli s spremljevanjem glasovira, vglasbil Franjo Krežma. Op. I. 1877.
23. V spomin Anici. Koncertna mazurka za glasovir. Vglasbil A. Stöckl. 1877.
24. Sv. Devici Mariji v čast. Samospev za sopran, triglasni ženski zbor in orglje ali harmonij, uglasbil A. Nedvčd. 1883.
25. Slava Stvarniku. Maša prva za moški zbor, vglasbil A. Nedvčd. 1883.
26. Nazaj v planinski raj! Samospev s spremljevanjem na klavirji. Vglasbil Robert Burgarell. 1883.
27. K tebi srca povzdignimo. Maša druga za moški zbor, vglasbil A. Nedvčd. 1884.
28. Darilo. Besede M. Vilharjeve. Samospev za srednji ženski ali moški glas s spremljevanjem s sklavirjem, vglasbil A. Nedvčd. 1884.
29. Národne pesni z napevi. Nabral in vredil Janko Žirovnik. 1885. I. in II. zvezek.
30. Milotinke. Besede dr. Gr. Krekove. Samospevi za visoki glas, zložil Fran Gerbič. Op. 28. 1. Skupaj sva pri oknu stala. 2. Sklepala roké si bele. 3. Želél bi, da bil bi ptica. 1887.
31. Kranjska deželá. Besede Franjo Cimpermanove. Vglasbil za en glas s spremljevanjem glasovirja A. Nedvčd.
32. Sveta maša za sopran, alt, tenor in bas s spremljevanjem orgelj. Zložil Dan. Fajgelj.
33. Teoretično-praktična klavirska šola. Spisal A. Foerster. Op. 40.
34. Predigre za orglje ali harmonij (tudi na klavirji izpeljive), zložil Dan. Fajgelj. Op. 15 (a, b).
35. Slovó. Pesen Boris Miranova. Vglasbil za moški zbor in tenor-solo A. Nedvčd.
37. Venec Vodnikovih in za njega zloženih pesnij. Za moški zbor i samospeve s klavirjem zložil A. Foerster. Op. 24. G.

D o p i s i.

Iz Metlike. (Konec.) Slednjič poprime besedo g. predsednik in nadzornik, ki s krepkim glasom ogovori stoječe učiteljstvo tako-le: »Vsi národi širne in mogočne Avstrije se trudijo, da bi dostojno praznovali 40letnico vladanja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I.

Vasi, trgi in mesta, društva in korporacije so užé ali še le bodo pokazala svojo neomahljivo udanost do prevzvišene cesarske hiše in dobro vem, da tudi slavno učiteljstvo Črnomaljskega okraja v tem tekmovanji ne bode zaostalo. Tukajšnje učiteljstvo je bilo in bode vedno navdušeno za svojega ljubega in predobrega cesarja. Nekateri so užé svojo udanost pokazali pri šolskih slovesnostih, drugi gotovo tudi v tem ne bodo zaostali; vsi pa hočemo svetu pokazati, da smo

pravi Avstrijci in verni državljani, zvesti in udani cesarju in domovini, v Ljubljani pri slavnostnem koncertu, katerega priredi v Ljubljani »Slovensko učiteljsko društvo« v sredi meseca oktobra t. l. v proslavo 40letnice slavnega vladanja Nj. Veličastva Franca Jožefa I. Nadejam se, da se bomo učitelji Belokranje te slavnosti v obilnem številu udeležili.

Vi pa, g. glavar, bodite prepričani, da bomo vsi učitelji kakor doslej tudi zanaprej v nežnih srcih šolske mladine vcepjevali in utrjevali tisto gorečo ljubezen, tisto čisto zvestobo in neomahljivo udanost do prevzvišene cesarske hiše, katero mi sami čutimo v svojih srcih. Zatorej zakličem: Bog ohrani, Bog obvaruj našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. in ves Habsburski rod!« Vso učiteljsko govoro g. nadzornika burno pritrdi s trikratnim »živijo« in cesarsko pesnijo. — Ko g. Šetina še enkrat g. okrajnega glavarja in g. župnika iz Radovice pozdravi in se njima zahvali, da sta nas počastila sè svojo navzočnostjo, zahvali se g. Šest s toplimi besedami g. predsedniku, da je tako uzorno in nepristransko vodil vse zborovanje in s tem se sklene uradna konferencija.

Poludne je že odzvonilo, ko smo se, prijemši potnino, razkropili po mestu. Ob jednej uri zbrali smo se zopet vsi v gostilni g. M. Pezdirca k vkupnemu obedu. Sešli so se možje, katerim je šola in učitelj na srcu, kateri so pokazali, da dostojno čislajo učiteljstvo in njegove zasluge. —

V svojej sredi smo imeli g. c. kr. okrajnega glavarja marquis-a Ferd. Gozanija; g. župnika Schweigerja, mestnega župana g. Ferd. Sallokerja; g. Leopolda Ganglina, uda c. kr. okrajnega šolskega sveta in krajnega šolskega nadzornika, gg. mestna svetovalca Ant. Prosenika in Fleišmana, g. poštarja, g. Fuxa in starosto belokranjskih učiteljev, g. nadučitelja Venceljna Sturma.

Komaj se obed dobro pričnè, že nam zadonè veseli akordi izborna zvežbane Metliške godbe, katero je na čast v Metliki zborujočemu učiteljstvu slavni Metliški zastop radovoljno in brezplačno v ta dan prepustil. Slava mu!

G. glavar povzdigne najprvi časo ter izrekovaje svojo popolno zadovoljnost z belokranjskim učiteljstvom napija Onemu, ki tako ljubeznjivo in očetovsko skrbi ne le za telesne, temveč tudi za duševne potrebstvine svojih podložnih in svoj govor končaje, zakliče: »Bog živi nam presvetlega cesarja Franca Jožefa I. še mnogo, mnogo let! Tem presrčnim besedam zaori navdušeni »živijo«, in vsi gostje in učiteljstvo zapoje cesarsko pesen, katero tudi godba spremlja. — Potem se vrstè dalje napitnica za napitnico. Ne moram zamolčati presrčnih besedi Metliškega župana g. Ferd. Sallokerja, katere more izustiti le mož, ki isto čuti v svojem srcu. Rekel je: »Slišali smo že danes različne napitnice. Napijalo se je že tudi slavnemu učiteljstvu. Vesel sem, da imam danes priliko poznovati nekatere nove gospode učitelje, večino že davno poznam. Ne poznam jih le po telesu in obrazu, poznam jih tudi po vrlem in moškem obnašanju. Pač le redkokrat imel sem priložnost se nahajati v tako obilno zbranem krogu, kakor ravno danes. Prisrčno me torej veselí, da Vam, gospodje učitelji, moram napijati, Vas pozdravljati v imenu mesta Metlike in izreči željo in nado, da bi se shajali v Metliki nele prihodnje leto, temveč vselej. — K sklepu prosim Vas vse, da bi se podpisati blagovolili na ta polo, katera se bode shranila v mestni arhiv v spomin današnjega dne«. — Splošno veselost in odobravanje vzbujevali so dovtipni govori g. župana Sallokerja. Veselje povečevala je še neutrudljiva godba in navdušeno petje. Tekmovali so mej seboj govorniki, pevci in godba. — Po uradnih urah počastili so nas gospodje tukajšnje c. kr. davkarije.

Solnce se je užè blizalo zatonu, ko se g. glavar in g. nadzornik od nas poslovita, vsakemu roko podaje. Tudi za nas je prišla ura ločitve. Bratovski smo si segli v roke, bratovski ločili s kratkimi in srčnimi besedami: »Na zdravje in na zopetni veseli povrat!«

Iz Kočevskega šolskega okraja. (Dalje in konec.) 6. Volitev stalnega odbora za prihodnje okr. učit. zborovanje. Izvolita se gg. Jožef Pavčič in Štefan Tomšič, zadnji v ožji volitvi. — 7. Volitev dveh zastopnikov učiteljstva v c. kr. okr. š. svèt. (Živahno gibanje.) Oddá se 36 listkov (4 beli, prazni). Z absolutno večino glasov bil je izvoljen nadučitelj v Vel. Lašicah, g. J. Pavčič; dosedanji zastopnik g. Št. Tomšič ostal je z 1 ali 2 glasa v manjšini, ker se je izvolilo šteti absolutno število glasov po številu navzočih, ne pa po številu oddanih listkov. Prišla sta zopet v ožjo volitev gg. Št. Tomšič in Jos. Windisch. Zaradi preživahnega gibanja in govorjenja nisem mogel konstatovati natančnega izida izvolitve. Prepustil se je konečno izid te volitve v razsojo c. kr. okr. š. svētu. Kakor ravno zvem, je ta g. Windisch-a, učitelja v Oneku na Kočevskem, kot izvoljenega zastopnika spoznal. — 8. Predavanja. Po vzporedu je bilo določeno, da predava eden učitelj v slovenskem, drugi v nemškem jeziku o vsakem predmetu. Ker je pa užè močno na poludne šlo, se je reklo, naj se poroča o vsakem predmetu samo v jednom jeziku. — a) Pomočki za vzbujó

in vzdržanje pazljivosti v šoli. Poročevalec g. H., bere nemško splošno znana navodila. — b) Kako bi bilo možno vpeljati po smislu §. 10., post. z dné 2. maja l. 1883. po učnem načrtu z l. 1876. v zvezi z ljudskimi šolami nadaljevalna kmetijska izobraževališča za šolske dolžnosti užé odraslo mladino? — Poročevalec g. M. Hudovernik, nadučitelj v Vidmu (Dobropolji), takorekoč strokovnjak gledé vrtnarstva in kmetijstva, čita slovensko prav dobro in premišljeno sestavljeno poročilo, kaj in kako naj bi se v takih izobraževališčih učilo. O glavnem vprašanji: kako pa taka izobraževališča vpeljati? je njegovo mnenje: — postavnim potom (siloma)? — c) Vzgoja patrijotizma v šoli in zunaj šole. Poročevalec je g. J. Wittreich. Prva polovica njegova nemško čitanega poročila imela je na me nekak poseben vtis. Drugi del ni samo meni odobravanje izvalil, nego je splošno navdušenje provzročil, katero se je vbralo konečno v mogočni vsklik: »Živela Avstrija! Živel presvetli vladar!« — Bog, da bi take besede ne bile nekod samo na jeziku, nego da bi bile najprisrčnejši izraz notranjih čutil ter da bi se pojavljale i na zunaj v primernih činih! Upajmo! — 11. Samostalni predlogi. Posebne važnosti ni bil noben. Č. g. nadzornik pové o njih svoje mnénje. (Odobrovanjanje, in nikdo ne želí razgovora.) Na to zaključí g. predsednik ob 1/2 2. uri zborovanje s kratkim, a dobro stavljenim govorom, končavši s povabilom, naj se zakliče Nj. Velicástvu trikratno: »Slava i hoch!« To se navdušeno zgodí, in na to se zapoje »cesarska pesem«.

Po zborovanji sešli smo se slov. učitelji in učiteljice pri vkupnem obedu (to je užé navada). Jako veselilo nas je, da smo imeli v svojej sredi tudi velečast. nadzornika gosp. prof. Komljanec-a, vrlega školnika in odkritega prijatelja učiteljstva. — Med skromnim obedom počastil nas je tudi sè svojim pohodom c. kr. sodnik iz Vel. Lašč, blag. g. D. Šufraj, vseškozi dobrohotni naklonjenec ljudskemu šolstvu in učiteljstvu.

Skromne opazke poročevalca. Nù, človek je človek (navadni izgovor za naše slabosti). Vender pa se — vsaj posamezniku — čudno zdi, ako učitelj ne naučí se, najpoprej samega sebe premagovati. To bi biti imelo! Ako tedaj kdo kot učitelj nastopi, bodi-si v šoli, pri skupščinah itd., naj pozabi vse strankarstvo in bodi stvaren! »Obleka dela moža«, slóve nemški pregovor. Hočemo se po tem ravnati? Ne! Srca in djanja naj bodo prava! Kaj je nemško, francozko, laško, rusko, slovensko a itd. šolstvo? Kratek odgovor za vse: »Pouk in vzgoja dečá«. Kaj potem? — Nù, kakor na Kočevskem: vsaki naj si pomaga, kakor vé in zna — pošteno, drugače bi tudi na Kitajskem učiti ne mogel. — Kar je več, bilo bi le za kak politični časnik.

Bedlivi.

IZ NOVOMEŠKEGA OKRAJA. Naša redna učiteljska skupščina bila je v 29. dan avgusta t. l. v deklíškej šoli v Rudolfovem. Točno ob 9. uri otvori skupščino predsednik g. J. Lapajne, okrajni šolski nadzornik in vodja meščanske šole ter pozdravi vse došle gg. učitelje in gspđ. učiteljice z željo, da bi pozorno sledili zborovanju. Za namestnika si izvoli starosto g. J. Novaka. — Za zapisnikarja nasvetuje g. Judnič g. Kristofa in g. St. Novaka; a slednja nasvetujeta, ker sta užé večkrat zapisnikarja bila, naj bi bil kateri mlajših. Izvolita se potem gpdč. Clarici iz Mirne Peči in g. Judnič iz Vavte Vasi.

Skupščino počastil je sè svojim pohodom blag. g. J. Ekel, c. kr. vladni svètnik in okrajni glavár in g. V. Burnik, nadučitelj deške šole v Kameniku. — Razun gpdč. Klančar in gg. Kutnar in Pehani, kateri so se postavno opravičili, bili so prisotni vsi učitelji in učiteljice tega šolskega okraja (katere veže dolžnost).

G. predsednik oménja za tem premembe o učiteljstvu tega okraja in se spominja vrle učiteljske moči g. Fr. Kuglerja, kateri je tako nesrečno svoje zemeljsko bitje končal. V znak sožaljenja se učiteljstvo vzdigne sè sedežev.

O šolstvu nam g. nadzornik natančno poroča ter pravi med drugim, da je šol v tem okraji 32 in sicer 29 javnih in 3 zasebne. Celodnevni pouk je na 8 šolah in poludnevni na 20; na jedne dvorazrednici je pa obojni pouk. Jednorazrednic je 21, dvorazrednic 8, trirazrednica (se sedaj otvori) 1, in četerorazrednici 2. V napredku se sme imenovati 10 šol prav dobrih, 2 pa slabi, druge so dobre ali srednje. Pohoštvo zadostuje na večini šol. — Učni jezik je bil na 28 šolah slovenski, na 4 (kočevskih) pa nemški. Sposobnih otrok za šolo od 6. — 12. l. je bilo 3224 dečkov in 3168 deklic, vkup 6392 otrok. Da se izvedó vsi za šolo sposobni otroci, treba jih je v početnicah poiskati, sosebno óne, kateri niso iz domače šolske občine. Šolo obiskajočih otrok je bilo 2327 dečkov in 2157 deklic, vkup 4484 otrok. — V privatnih šolah je bilo vkup 261 otrok. Domá poučevanih ali srednje šole obiskajočih šolarjev je bilo 107, namreč 77 dečkov in 30 deklic. — Zaradi dušnih ali telesnih napak ni obiskovalo šole 33 dečkov in 37 deklic.

Zdravih, ki šole ne obiskujejo, je 682 dečkov in 688 deklic. — Deželna postava od 29. dne aprila 1873. l. pravi, da se smejo oprostiti otroci od 6. — 8. leta, ako so preslabostni; pa te je treba v začetku šolskega leta c. kr. okrajnemu svétu poslati, da jih on oprostí. — Šolsko obiskovanje je bilo različno; nekje prav dobro, drugej zopet slabo. Prav je bilo to na nekaterih šolah, da je vodstvo otroke čez eno uro od šole oddaljene, katere užé v šolo siliti ne moremo, v torkih in petkih v šolo pozvalo, da so se vsaj nekaj naučili. — Ponavljevalno šolo je obiskovalo 986 otrok, sposobnih je bilo pa 1265, t. j. 672 dečkov in 593 deklic. Med učitelji, ki so tu poučevali, jih je 28 z obemi spričevali, drugi imajo samo prvo spričevalo, ali so pa pomožni učitelji. Učiteljice so 4 z obemi in 1 s prvim spričevalom.

G. nadzornik je z uspehi v občé zadovoljen. — Za ženska ročna dela se ni moglo veliko storiti; bilo je samo 15 šol, na katerih se je to poučevalo. Treba je dobiti káko sposobno osobo i tam, kjer se sedaj še ne poučuje. — Telovadba se ravno takó ni povsodi poučevala, ker manjka telovadnic, telovadišč in orodja. Učitelj naj učence pelje na kak pripraven kraj ter tam z njimi telovadi. — Dva g. učitelja sta na svoji šoli tudi otroke v veronauku poučevala. — Kaj lepo je, da ima užé 26 šol svoje šolske vrte. Šolarska knjižnica je na 28 šolah, katera broji 2816 knjig v 3027 zvezkih. — Učila so većinoma na vseh šolah. — Najboljši uspehi so bili v jezikih, t. j. v čitanji. Slovnice se ni moglo veliko učiti in se tudi ne more mnogo térjati. Prvo berilo Razinger-Zumerjevo ni za jedno-, dvo- ali trirazrednice. — Pravopisje je v občé dobro, posebno pa tam, kjer učitelj naloge popravlja; zatorej naj se to nikjer ne opustí. O spisji je težavno govoriti na nižje organiziranih šolah (n. pr. na jednorazrednicah). — Iz nemščine je bil na nemških šolah prav dober uspeh. — Računstvo tudi jako dobre uspehe kaže, posebno kjer imajo šole Močnikove računice (in to je na večini šol). Tudi pismeno naj se otroci posebej vadijo računiti. — Lepopisje je vsako leto boljše. Šole, katere še tintnikov nimajo, naj si one preskrbè, da otroci ne bodo črnili seboj v šolo nosili. — Isto tako se napreduje v realijah, posebno še v zemljepisji in prirodopisji. Risanje na stigme v občé zadostuje. Petje je povsem dobro. Ako se učenec navadi v letu 6 — 8 pesmic, je dovolj, po sekiricah učiti, sosebno na jednorazrednicah, ni časa. Za telovadbo, kakor je bilo užé prej rečeno, naj se nekoliko več stori; to i lahko vzpomladi na sprehodih itd.

G. nadzornik je v občé z učiteljstvom zadovoljen, se vé, da se prigodé kake malenkosti ali vender ne take, da bi jih bilo treba naznaniti sl. c. kr. deželnemu šolskemu svétu. — Uradne knjige bile so vse v lepem redu. Tednike je treba vestno izdelovati. — S krajnimi šolsk. svéti se je učiteljstvo dobro razumelo; ni bilo slišati nikakih pritožeb.

G. predsednik priporoča učiteljstvu dolžnosti stanú vestno izpolnjevati in zloznim biti; potem nam govori še o novih postavah in končá s tem svoje poročilo. Pri 4. točki, o učilih v občé, o njih nakupu in nabiranju ter ohranitvi, pravi g. predsednik, da je najboljšje, ako se jih več oglasi ter vsak svoje mnenje pové. Prvi se je oglašil č. g. o. Florentin, kateri je splošno o učilih pripovedoval. Na to oménja g. J. Šmorancer, da bi bilo kaj prav, da si učitelj sam nabira razna učila, katera nam narava ponuja, bodi si iz živalstva, rastlinstva, kakor i iz rudninstva. G. A. Jeršè meni — (kar bi bilo res jako dobro) — naj bi se učiteljski pripravniki vadili v nabasanji raznih živali ter shranjevanji onih, kakor se užé vadijo o stiskanji in sušenji raznih rastlin. Naposled oménja g. V. Zaverl, da mora učitelj pri vsem tem pa vender najprvo delati na to, da dobí potrebne omare (shrambe), v katere bo ta učila spravil ter dlje časa dobre ohranil. — Ker se ni nikdo več oglašil, je rekel g. nadzornik, da imamo najprej gledati, da si pridobimo ona učila, katera nam postava veleva imeti, potem šele druga. Vsa učila naj bodo i primerno shranjena in zató so najboljšje dovolj velike omare.

Za tem smo prestopili k 5. točki dnevnega reda. Č. g. o. Florentin nam poroča, da je dohodkov v okrajni učiteljski knjižnici bilo 106 gl. 35 kr., stroškov 91 gl. 57 kr., torej ostane še v blagajnici 14 gl. 78 kr. — Letos je narastlo 36 števil. Vseh delov je 461; 207 slovenskih in 254 nemških. Zvezkov je 599. Predsednik knjižničnega odbora se zahvali g. Fr. Kalanu, kateri je knjižnici podaril en letnik »Učit. Tovariša«. — Pregledovalcem računov se izvolita po navétu g. Franketa, gg. A. Jeršè in V. Kmet z vsklikom. — Predno se je vršila volitev v stalni odbor, se starosta g. J. Novak zahvali za naklonjenost, ker je bil do sedaj izvoljen v oba odbora, kakor i v zastop c. kr. okrajnega šolsk. svéta ter prosí na dalje ne voliti ga, ker zna danes ali jutri v pokoj stopiti. — (Službuje namreč užé 41. leto. — Část!) — V stalni odbor se je volilo po listkih. Skrutinij je pomagal zapisnikarjema voditi g. Koncilija. Izvoljeni so bili sledeči gg.: o. Florentin, J. Franke, A. Jeršè in Fr. Koncilija. —

Ravno isti gg. so bili izvoljeni v knjižnični odbor. Slednji si je takoj izvolil za predsednika č. g. o. Florentina in za podpredsednika g. Franketa.

Ker v deželno učiteljsko skupščino sedaj ni potrebno volitve, zato je skupščina 8. točko opustila. — Tudi volitev 2 zastopnikov v c. kr. okrajni šolski svet vršila se je z listki. Pred volitvijo izjavlja g. Judnič, da naj se volita v c. kr. okr. šolski svet 2 zastopnika, katera bodeta istinito delovala za učiteljstvo, kjer in kadar boče treba. Držimo se besed, katere so v nekem listu »Učit. Tov.« — (jih prebere) — in nam povedó, kakšne zastopnike naj volimo. — Pri tej volitvi dobil je samo g. Fr. Koncilija večino glasov; v obližji večine bila sta i gg. J. Franke in F. Kalinger, zatorej je bila med slednjima ožja volitev z listki, pri katerej je dobil g. J. Franke večino glasov. Debatiralo se je i pri glasovanji: ali volijo tudi oni, ki nimajo pravice voliti, ali ne. G. okrajni glavar, kakor i večina je bila zato, da volijo vsi prisotni učitelji in učiteljice.

Posamičnih nasvétov bilo je več; tako je g. Judnič nasvetoval, da bi učiteljstvo tega okraja ustanovilo učiteljsko društvo v proslavo 40letnega vladanja Njih Veličastva. — G. predsednik meni, da se ta nasvèt lahko reši o drugi priliki, ker bi se znal preveč stegniti, ako pa učiteljstvo želi, se vsejedno to lahko sedaj zvrši. — G. Koncilija nasvétuje, da bi učiteljstvo tega okraja zopet letos prosilo za povišanje plač in prošnjo, katero je imel g. govornik že spisano, podpisalo. — G. nadzornik pravi, da je prav, da prosimo za povišanje, a to storimo boljše, ako se pridružimo s prošnjo »Pedagogičskemu društvu« v Krškem. — G. Zaverl nasvétuje, naj bi bila učiteljska skupščina, ker je navadno vsako leto v Novem Mestu, drugo leto kje drugej (n. pr. v Žuzemperku), iz zemljepisnih in drugih vzrokov. — G. predsednik pa odgovorí, da je treba to naznaniti stalnemu odboru in ako ne bo mnogo razlike med potnimi troški, se to lahko privoli. — Dalje nasvétuje g. Završnik, naj bi učitelji tega okraja, vsak po svoji moči, dodali za znamenje, katero se ima postaviti na gomilo ranjkemu g. Zajcu, prvemu učitelju v Selih. Znamenje je užé vltito (na Dvoru), a ne še plačano. — G. predsednik pravi, naj bi se to po privatnej poti napravilo.

Po končanih nasvétih se g. nadzornik zahvali učiteljstvu za pozornost ter ga vzpodbuja, naj bo idealno vnet za vse dobro, in da naj se 40letnica povsodi kolikor mogoče slovesno praznuje ter končá s 3kratnim »Slava-klicem« na našega presvetlega cesarja Fran Josipa I. Skupščina zapoje cesarsko pesem. — G. predsednik se zahvali i blag. g. J. Ekelu, c. kr. vladnemu svétniku, ker nas je počastil sè svojo navzočnostjo, in za naklonjenost učiteljstvu. G. vladni svétnik obljubi i nadalje ono naklonjenost skazovati, ko doslej. G. J. Novak se zahvali g. predsedniku za izborna vodstvo skupščine in g. Koncilija izrazi zahvalo gg. vladnemu svétniku in nadzorniku v imenu učiteljstva.

Po končanej skupščini bil je skupen obed pri »Solneu«, kjer se je vrstilo mnogo napitnic in kjer nas je jako izvezbana Novomeška godba kratkočasila. —l.

Z Dolenjskega. Na vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Rudolfovem se je kmetijski tečaj za ljudske učitelje zaključil 25. avgusta t. l. z izpitom, kateremu je predsedoval deželni poslanec in c. kr. deželne sodnije svetovalec g. Ed. Dev, kot zastopnik deželnega odbora in se je jako pohvalno izrazil o kaj ugodni izvršitvi izpita. — Kurza so se udeležili razun g. Kristofa — (kateri je bil užé slušatelj na Slapu), — vsi zadnjič imenovani gg. učitelji; na številu torej 14. Pouk bil je teoretičen in praktičen v sadjarstvu, trtoreji, kletarstvu, gnojarstvu, živinoreji in pridelovanji krme. O prvih treh strokah predaval je vodja g. Dolenc, o slednjih treh pa adjunkt g. Rohrman.

Učiteljstvo na deželi (posebno na Dolenjskem) bi si pridobilo jako velike zasluge, ako bi delovalo na to, da bi bolj premožni stariši svoje sinove po dovršenji ljudskih šol poslali v šolo na Grm, da bi se izučili v kmetijskih strokah, pa ne za to, da bi v sosednih deželah potem službe iskali, ampak da bi na domu svoje véde razširjevali ter takó naši ožji domovini koristili; — to pa se posebno oni, kateri dobé ustanovo na tej šoli. —l.

S Krškega. V nedeljo, v 2. dan septembra t. l. se je na Krškem vršila prelepa, redka slavnost. Odbora »Slovenskega pevskega društva« in »Pedagogičkega društva« sta namreč proslavljala štiridesetletnico vladanja našega cesarja, oba prav dostojno in ganljivo. Ob 9. uri dopoldne je bila velika sv. maša, potem pa smo šli v krasno šolsko poslopje, kjer je »Pedagogičsko društvo« otvorilo »prvo slovensko stalno učilsko razstavo«. Prvomestnik g. Fr. Gabršek otvoril izložbo s primernim ogovorom, poudarjaje, da ljudsko šolstvo sploh in v obče je ravno pod žeslom zdanjega modrega vladarja zeló napredovalo ter z trikratnim »živijo« končá svoj jedrnatí govor. Vsi, ki so ogledovali to »prvo stalno učilsko razstavo«, so videli in se prepri-

čali, da je to vrlo društvo v kratkem času častno zvršilo svojo nalogo. Izložba ima najvažnejše knjige in razne izdelke na zdanjem učilskem polji in sicer iz najboljših založništev na Kranjskem, Hrvatskem, Českem, Poljskem, Nemškem i. dr. Pripoznati moramo, da je ta izvrstna razstava velik napredek našega prekornistnega »Pedagogiškega društva« na Krškem, in da se je odbor pri tem pridobil neprecenljive zasluge. Slovenski učitelji in vsi šolski prijatelji, nikar ne mudite, oglejte si prilično to važno učilsko razstavo!

Iz Postojnskega okraja (9. septembra). Na potovanji človeka marsikaj zadene. Tako se je dogajalo meni, ko sem hodil po krajih, ki zaslužijo ali se jim pa le dodeva imé »Kras«. Hoteč pri pičlih dohodkih vendar vestno uporabiti čas velikih počitnic, priredil sem si nekaj »pogled po sveti«. Videl sem na poti mnogovrstnosti, ki spadajo in ne spadajo v stroko učiteljsko in stroko odgojiteljsko. Opazoval sem mnogo šol, od kojih marsikatera je vredna vzvišenega imena, druge zopet bilo bi treba okrstiti z imenom, kakemu gospodarskemu posloppju potrebne subote. Tako silno slabo šolo videl sem na vznožji Nanosa, v vasi Razdrto. Šola je, po kroniki, še bolj po njeni notranji in vnanji obliki sodeč, jako stara. Ohranila je do danes isto lice, kakršno je imela pred Bog vé, koliko leti. In da bi bila še taka, kakor nekedaj, ali časa zobu ne odide nijedna stvar. Kakor sem se prepričal, privoščil si je časa zob Razdrsko šolo prav do cela.

Evo Vam, dragi kranjski tovarisi, vernega popisa »veri in omiki« posvečenega hrama; vernega popisa pravim, ker v »svojem časi« se je nekomu od neke strani protilo, da so pripravljene se zagovarjati, če bi se kedo lotil opisavati njihove šole razvaline (drugače jih ne morem nazivati), ki so užé skoraj zastran historične vrednosti svoje kaj tacega zaslužile.

Po kamenitih stopnjicah dospes, dragi čitatelj, v prvi in edini sprát (v parteru stanujo drugi). Opozoriti Te moram, da stopaj previdno in glej pod noge, ker pod je tako ljuknjast, da se lahko vdereš, in čuvaj Bog, nogo zlomiš, česar pa ne želim ni najhujšemu sovražniku. Pazi torej in le pogumno naprej! Ne smeš se strašiti tesnobe in dima, ki prihaja iz spodnjih prostorov. Okajen človek je bolj trden.

Na levi in vhodnim vratam nasproti je bilo nekedaj stanovanje učiteljsko. Nočem te voditi po teh beznicah, ker ni — varno. Vem, da ko bi to videl, vzdihnil bi sigurno: Quem dii oderunt Stopiva raje v učilnico. Glej, kako prestopiš prag, da se zopet ne vdereš. Soba je visoka malo ali nič nad dva metra, ventilacije ni treba, ker za to je skrbel užé imenovani časa zob pri oknih in dverih; tudi bi se po zimi uporabilo preveč drv, po leti se pa tudi lahko odpró okna in vrata, pa je ventilacije še odveč . . . Črvido mizo še tako zapiraj, zaprašé se ti akti in tiskovine skozi ploščo, ker ta pa ima res preveč ventilacije. Desko ali tablo vzmore šola jedno samo in še to tako, da bi bilo treba z ogljem pisati na-njo. Ima ta priprava rudninsko svojstvo, da je prozorna . . . Številni stroj z 92 kroglicami (ne vem kak sistem) prosi usmiljenja, da bi ga kedo popravil. V omaro bi bilo spravljati samo tak papir, kojega bi mislili čez par tednov deti na njivo. Na steni visé »Razinger-Zumerjeve table« za pomočni pouk v čitanji. Take so užé, da ne bodo več za rabo. Sevéda najceneje in pa še na vlažnih stenah ni čuda, da morajo segnjiti ali vsaj prepenéti. Zdaj sva pa, dragi prijatelj, z učnimi pripomočki pri kraji. Pač, omeniti moram še termometer, ki ima pa živo srebro v cevki v treh skupinah.

Svetloba prihaja skozi tri zidne odprtine v sobo. Te odprtine bi imenovali morda šolski otroci okna, ki so pa le tako velika, kakor pri slamnatih kmetjskih hišah.

Zdaj, vstrpljivi tovariš, stopaj za menoj po sredi sobe, ob zidu ne moreva, ker do tija se-gajo revne in trhljive klopi, ki so vsaj po mojem mnenji tako stare ko Nanos in po takih propisih narejene, kakor beraške kože streha. Ondotni gosp. tovariš pravil mi je, da si nad polovico otrok pokvari vid pri pisanji, ker ne morejo ravno sedeti. Sedeži so za vse starostne in velikostne razlike enako visoki. To spomina nekako na Prokrnstovo postelj. V podu pod klopmi so take votline, da se otroci lahko skrivajo va-nje. Ko se hoče deček po konci ustopiti, zdrsne mu noga v pod in revež omahne. To je pa brzkone nevarno, vsaj mi učitelji mislimo tako. No, kaj pa to? Kaj me zreš tako začujeno, dragi kolega? Nič, nič. Veter je prihrul ter odprl vsa tri okna, katera ne morejo biti zaprta radi trhljivosti, da morajo staviti učenci mesto zapahov kline, trske, peresna držala i. t. d.

Prijatelj, zapirala menda midva vendar ne bova; vrata so tudi odprta. Pojdiva raje strani!

Vprašas me, kje so šolske oblasti, zakaj neki krajni šol. svet ne popravi in pripravi, kar manjka. Odgovarjati Ti moram: Ne vem; krajni šol. svet pa vé: »Zato, ker je škoda novcev«. Sklenili so užé Bog vé, kolikokrat, da bi zidali novo šolo; tudi pravijo, da je užé načrt narejen

za-njo, a vendar se mora učitelj in šolska deca »pácati« in trapiti v opisani podrtini in se bodo morali morda . . . in aeternum.

Zopet se obračam v me, rekoč: zakaj okrajni šol. svet ne gleda strožje na red? Ne vem. Da pa krajni in okrajni šol. svet vé za nedostatnosti, to sem osvedočen. *Veritas.*

Iz Zgornjih Górij v Bledu. V 5. dan t. m. je bila tukaj uradna učiteljska konferencija za Radovljiski šolski okraj. Ob 9. uri dopoludne je bila sv. maša, potem pa je bilo v šoli zborovanje, katero je vodil okrajni šolski nadzornik g. prof. Levec. Po prav primernih in dejanskih g. nadzornikovih opazkah razpravljale sta se važni točki: »Kako je po naših šolah poučevati petje, da se doseže predpisani učni smoter?« in »Kako je po naših šolah poučevati ženska ročna dela, da se doseže predpisani učni smoter in kaj je vzrok, da se do zdaj ni povsod dosegel?« Vsi gg. poročevalci in gospodičine poročevalke so svojo nalogo častno rešili. Po vkupnem obedu v prelepem gorenjškem kraju »pri Kaconu« smo ogledali tudi krasni šolski vrt, kateri zares sloví mej najprvimi šolskimi vrta na Kranjskem.

Iz Ljubljane. Novo šolsko leto 1888/89. začénjajo vse ljudske šole v ponedeljek, v 17. dan t. m., srednje šole pa drugi dan 18. t. m. Učencev je povsod mnogo, tedaj bode tudi mnogo dela. Bog daj učencem in učiteljem prav srečno novo šolsko leto!

Premene pri učiteljstvu.

Za trdno so postavljeni g. g.: Mihael Vrbič, učitelj v Sodražici; Avgust Pirc v Borovnici; Fran Črnagoj, učitelj v Šmartinem pod Šmarjino Goro; Martin Judnič, učitelj v Balta Vasi; Luka Blejec, učitelj v Trzinu; Marija Clarici, učiteljica v Moravčah; Marija Bernot, učiteljica in Fettič Frankheim Ljudevit, učitelj, oba v Knežaku; Mihael Mežan, učitelj na Slapu. — G. Fran Trošt, nadučitelj v Vinici, je dobil nadučiteljsko službo na Igu pri Ljubljani. G. Ivan Raktelj, učitelj v Ribnici, gre za trdno k Sv. Gregorji, g. Fran Kozjak, učitelj v Šent-Kocijanu pri Turjaku pa tako v Borovnico na 3. učit. mesto. Gospd. Marija Mihel, učiteljica na Krškem, je za trdno postavljena na 3. učit. mesto ravno tñ, in na 4. učit. mesto tñ pride ravno tako gospd. Ana Šmidinger, učiteljica v Šent-Jarnej. G. Lovro Arko, nadučitelj v Sodražici, je upokojen.

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 531

okr. š. sv. Umestila se bode za trdno služba učitelja in šolskega voditelja na enorazredni ljudski šoli v Lozicah s 400 gld. letne plače, s 30 gld. opravilne doklade in s prostim stanovanjem. Prošnje naj se postavnim potom do 20. septembra 1888. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni v 1. dan septembra 1888. l.

Št. 329

okr. š. sv. Na enorazredni ljudski šoli v Topli Rebri s 400 gld. letne plače, s 30 gld. opravilne doklade in s prostim stanovanjem.

Na dvorazredni ljudski šoli v Šem-Petru druga učiteljska služba s 400 gld. letne plače. Prošnje naj se postavnim potom do 25. septembra t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu v 6. dan septembra 1888. l.

Št. 579

okr. š. sv. Na novo ustanovljeni dvorazrednici v Podzemlji nastavila se bode zatrdno, ali začasno služba drugega učitelja s 400 gld. letne plače in s prostim stanovanjem. Pri oddaji oziralo se bode v prvi vrsti na učiteljice. Prošnje naj se vlagajo do 30. septembra t. l. pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji v 5. dan septembra 1888. l.

Na jednorazrednici v Motniku se bode z začetkom šolskega leta 1888/9. začasno oddala služba učitelja — voditelja z dohodki III. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem (ena soba s kuhinjo).

Prošnje naj se postavnim potom do dne 2. oktobra 1888. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kameniku dne 12. septembra 1888. l.